

Những đặc sắc trong bài thơ Viếng lăng Bác của Viễn Phương

Dàn ý Những đặc sắc trong bài thơ Viếng lăng Bác

1. Mở bài

Giới thiệu tác giả Viễn Phương và bài thơ Viếng lăng Bác.

2. Thân bài

a. Khổ thơ 1:

Tác giả ở tận miền Nam mãi sau ngày độc lập dân tộc mới được ra thăm vị lãnh tụ kính yêu của dân tộc. Hai từ “miền Nam” như nhấn mạnh hơn sự xa xôi trong khoảng cách địa lý giữa hai đầu Tổ quốc.

Nhìn hàng tre quanh lăng Bác, nhà thơ chợt cảm thấy rằng những cây tre kia như ý chí con người Việt Nam qua bao năm tháng luôn luôn bất khuất, kiên cường, hiên ngang. Dù có trải qua “bão táp mưa sa” nhưng vẫn đoàn kết một lòng cùng nhau đứng lên.

Từ láy “xanh xanh” diễn tả con người Việt Nam, dân tộc Việt Nam sẽ luôn luôn “xanh” màu xanh bất diệt.

b. Khổ thơ 2:

“Ngày ngày” là sự liên tục của thời gian, sự lặp lại tuần hoàn của thiên nhiên cũng như lý tưởng, ý chí của Người sẽ luôn luôn sáng tỏ như mặt trời kia vậy. Biện pháp nghệ thuật hoán dụ: nếu mặt trời soi sáng cho nhân loại thì Bác Hồ là mặt trời của cả dân tộc Việt Nam, mang đến ánh sáng độc lập, tự do cho dân tộc.

Lần thứ hai, “ngày ngày” được lặp lại khi diễn tả dòng người đang lặng lẽ vào lăng thăm Người. Hàng người đi trong sự trang nghiêm và tĩnh lặng, trong nỗi tiếc thương, đau xót vô vàn.

Người đọc như cảm thấy được sự tĩnh lặng, sự trải dài miên man vô tận của hàng người vào viếng Bác. Cả đoàn người ấy cứ lặng lẽ “đi trong thương nhớ”, thương nhớ vị lãnh tụ vĩ đại vô vàn kính yêu của dân tộc.

Viễn Phương hòa cùng dòng người đem tấm lòng yêu kính chân thành của mình dâng lên Bác, dâng lên “bảy mươi chín mùa xuân” của Người. Cả cuộc đời Người, với bảy mươi chín mùa xuân, tất cả đều cống hiến cho dân tộc, không một phút giây nào ngơi nghỉ dành cho bản thân mình.

c. Khổ thơ 3

Bác đang nằm ở đó, nhẹ nhàng thanh thản như đang chìm trong một giấc ngủ ngon. Cả cuộc đời Người chỉ có một niềm mong ước, đó là đất nước được hòa bình. Vậy nên khi đất nước được hòa bình, độc lập Người đã được nghỉ ngơi trong giấc ngủ yên bình.

Bầu trời bao năm tháng vẫn xanh một màu trường tồn vĩnh cửu, vậy mà vị Cha già của dân tộc đã phải ra đi. Vẫn biết quy luật sinh tử của tạo hóa nhưng vẫn thấy xót xa, đau đớn vô cùng. Dù lý trí luôn tỏ tường rằng quy luật của thiên nhiên là bất biến, nhưng vẫn “nghe nhói ở trong tim”.

d. Khổ thơ cuối

Bao nhiêu nỗi đau xót, ghen ngào cứ thế tuôn theo dòng lệ trào.

Điệp từ “muôn” lặp lại ba lần như khẳng định lại ước muốn của nhà thơ. Đó là một ước muốn mãnh liệt, niềm khao khát cháy bỏng được ở lại bên cạnh Người chỉ để làm “một con chim hót”, “một đóa hoa”, “một cây tre trung hiếu”.

→ Cả khổ thơ đã thể hiện niềm mong ước cháy bỏng của tác giả, cũng chính là mong ước của mỗi người dân Việt Nam. Đó là luôn luôn được ở cạnh Người, ở cạnh vị lãnh tụ muôn vàn kính yêu của dân tộc.

3. Kết bài

Khái quát lại giá trị nội dung, nghệ thuật của tác phẩm.

Những đặc sắc trong bài thơ Viếng Lăng Bác - Bài mẫu 1

Bác Hồ, Người là tình yêu thiết tha nhất trong lòng dân và trong trái tim nhân loại. Câu hát xúc động về Bác vẫn vang lên trong lòng chúng ta không khỏi khiến ta bồi ngùi, xúc động. Bác đã đi xa để lại cho dân tộc cả một niềm tiếc nhớ và kính yêu vô hạn. Đã biết bao nhà thơ khắc hoạ thành công tình cảm vô hạn của chúng ta dành cho Bác. Trong đó không thể không nhắc đến bài thơ Viếng lăng Bác của Viễn Phương.

Bài thơ không chỉ là nén hương thơm Viễn Phương thành kính dâng lên Bác Hồ kính yêu mà còn là khúc tâm tình sâu nặng mà nhà thơ thay mặt đồng bào miền Nam gửi đến Bác trong những ngày đầu độc lập. Ấn tượng đầu tiên là cách xưng hô rất thân thuộc, gần gũi của người con Nam Bộ với Bác:

*Con ở miền Nam ra thăm lăng Bác
Đã thấy trong sương hàng tre bát ngát*

Hai tiếng con - Bác vang lên xoa nhòa khoảng cách giữa lãnh tụ vĩ đại Hồ Chí Minh với một người lao động cần lao. Nó trở thành mối quan hệ máu thịt giữa cha và con, đặc biệt đưa con ấy lại là đứa con của miền Nam xa cách. Viễn Phương ra thăm Bác là trở về bên người cha yêu dấu, tìm lại niềm hạnh phúc ấm lòng sau bao năm tháng cách xa. Về đẹp đầu tiên nhà thơ nhận ra là hàng tre bát ngát, tượng trưng cho ý chí và sức mạnh quật cường của dân tộc. Niềm xúc động đã cất lên thành lời:

*Ôi! Hàng tre xanh xanh Việt Nam
Bão táp mưa sa đứng thẳng hàng.*

Hàng tre quanh lăng Bác phải chăng là biểu tượng của cây cỏ mang màu sắc quê hương về đây hội tụ? Tre là một loài cây luôn vươn cao, đứng thẳng, hiên ngang trong bão táp mưa sa. Vì thế tre mang nhiều đặc điểm giống như đức tính của người Việt Nam ta: cần cù, chịu khó, hiên ngang, luôn hướng về cội nguồn. Hàng tre lăng Bác tượng trưng cho thế đứng vững vàng của toàn dân tộc. Giọng thơ bồi hồi tha thiết mà rạo rực, tự hào, kiêu hãnh.

Nét đặc sắc của bài thơ là nhà thơ đã vận dụng rất sáng tạo và đặc sắc nghệ thuật ẩn dụ, hoán dụ, tạo ra một loạt hình ảnh, hình tượng lớn lao, đẹp đẽ, sáng ngời:

*Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng
Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ.*

Bác là mặt trời hay mặt trời là Bác? Có lẽ là cả hai. Người cùng như mặt trời vĩnh hằng và ấm áp. Người đem đến cho nhân loại tình yêu thương, lòng nhân ái và nền độc lập. Hình ảnh mặt trời làm sáng cả câu thơ. Bác là nguồn ánh sáng làm hồi sinh sự sống. Nhờ có Bác mà dân tộc Việt Nam đã rũ bùn đứng dậy sáng loà (Nguyễn Đình Thi), đất nước không còn cảnh:

*Con đói lả ôm lưng mẹ khóc
Mẹ đỡ con đầu thóc cầm hơi*

(Tố Hữu)

Người người biết ơn Bác, đời đời ngợi ca Bác bằng những lời ca, ý thơ đẹp đẽ:

*Người rực rỡ một mặt trời cách mạng
Còn để quốc là loài dơi hót hoảng.*

(Tố Hữu)

*Mặt trời lặn mặt trời mang theo nắng
Bác ra đi để ánh sáng cho đời.*

(Phạm Tiến Duật)

Cảm động sao những tấm lòng thành kính. Những tấm lòng như tấm lòng của Viễn Phương:

*Ngày ngày dòng người đi trong thương nhớ
Kết tràng hoa dâng bảy mươi chín mùa xuân*

Hình ảnh dòng người đi trong thương nhớ là một phát hiện rất mới, chứa đựng nhiều ý nghĩa và cảm xúc. Không gian nơi Bác nằm dường như là không gian của tình thương nỗi nhớ, không gian của tấm lòng thành kính, thiêng liêng. Và đây nữa,

tràng hoa dâng Bác vừa là hình ảnh thực vừa mang nghĩa tượng trưng. Đó là tình đoàn kết, tương thân tương ái của nhân dân ta, giúp dân tộc đứng vững trong những cơn phong ba bão táp. Những người con hôm nay không chỉ dành cho vị cha già lòng biết ơn thành kính mà còn tự hào dâng lên Người những chiến công trong thời bình xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Mạch cảm xúc được phát triển theo từng bước đi của nhà thơ vào lăng viếng Bác. Nỗi xúc động đã thấm thía trong lòng người con từ khi hàng tre bên lăng còn xa xa, cho đến khi cùng dòng người bước tới rồi và nghẹn ngào khi được nhìn thấy Bác:

*Bác nằm trong giấc ngủ bình yên
Giữa một vầng trăng sáng dịu hiền*

Với chúng ta Bác không bao giờ mất, Bác mãi trường tồn cùng sông núi. Bác nằm đó trong giấc ngủ bình yên, một giấc ngủ nhẹ nhàng, thanh thản. Một vẻ đẹp rất đỗi thanh cao đang toả sáng. Sự thanh cao đó phải chăng là một chân lí nhân cách của Người? Dù là trong thơ văn hay trong cuộc sống, giữa Bác và vầng trăng luôn có sự gặp gỡ, hoà hợp và đồng điệu.

Viễn Phương cũng như những người con khác ước mơ được ra thăm Bác dù chỉ một lần. Hôm nay nỗi mong mỏi đã trở thành hiện thực nhưng sao nhà thơ lại thấy nhói đau:

*Vẫn biết trời xanh là mãi mãi
Mà sao nghe nhói ở trong tim!*

Dẫu biết rằng Bác sống mãi trong tâm hồn dân tộc, sự nghiệp cách mạng và con đường cứu nước sẽ mãi là kim chỉ nam cho mọi hành động của dân tộc nhưng nhà thơ không thể nào kìm nén cảm xúc. Sự rung động đến nhói trong tim là một tình cảm chân thành của nhà thơ đối với Bác.

Cổ dòn nét niềm xúc động trong lòng nhưng nghĩ đến lúc phải rời xa dòng cảm xúc ấy vội trào ra, nức nở nghẹn ngào theo dòng nước mắt:

*Mai về miền Nam thương trào nước mắt
Muốn làm con chim hót quanh lăng Bác
Muốn làm đoá hoa toả hương đâu đây
Muốn làm cây tre trung hiếu chốn này.*

Giọng thơ bỗng trở nên gấp gáp, vội vàng thể hiện sự cuống quýt trong tâm tưởng người con nơi xa. Viễn Phương muốn làm tất cả những gì tốt đẹp nhất để dâng lên Người. Đó là ước nguyện được làm con chim nhỏ bé, ngày ngày bên Bác kính dâng lên những bản nhạc âm vang của tâm hồn - tiếng hát. Đó là ước nguyện được làm con chim nhỏ bé, ngày ngày bên Bác kính dâng lên những bản nhạc âm vang của tâm hồn - tiếng hát. Đó là ước nguyện làm đoá hoa bình dị lặng lẽ tỏa hương thơm ngát, tô điểm cho giấc ngủ của Người, vẫn chưa đủ, nhà thơ còn ước muốn là một cây tre trung hiếu gìn giữ và bảo vệ giấc ngủ bình yên nhẹ nhàng cho Bác. Điều đặc biệt là kết thúc đầu cuối tương ứng trong bài thơ. Hình ảnh cây tre mở đầu bài thơ và vẫn là hình ảnh cây tre ấy khép lại bài thơ tạo ra hình ảnh có giá trị đặc biệt. Phải chăng đằng sau bóng tre râm mát ấy là tấm lòng, là tâm hồn của cả dân tộc lặng lẽ và thành kính dâng lên Bác. Điệp ngữ muốn làm được sử dụng liên tiếp trong ba dòng thơ cuối cùng càng khẳng định ước muốn, sự tự nguyện của những con người muốn chăm lo cho giấc ngủ của Bác Hồ. Cũng có thể xem những điệp ngữ này là những nút nhấn cho thấy sự lưu luyến, bồi hồi, bồi rối của nhà thơ. Làm sao có thể không xúc động khi trong lòng ta hình ảnh Bác Hồ vẫn luôn sáng soi rọi rõ và ấm nồng:

*Ta bên Người, Người tỏa sáng trong ta
Ta bỗng lớn ở bên Người một chút.*

Bài thơ khép lại mà dư âm cảm xúc của nó còn trong tâm trí ta. Nhà thơ đã truyền cảm xúc vào lòng người đọc bao thế hệ với một ý nguyện chân thành. Chúng ta hôm nay được sống trong yên vui hoà bình, chúng ta cần phải ghi nhớ công lao to lớn của Bác và của nhân dân. Chúng ta hãy rèn luyện để xứng đáng với niềm tin của Bác, xứng đáng là một cây tre trung hiếu bên Bác.

Những đặc sắc trong bài thơ Viếng Lăng Bác - Bài mẫu 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh là người con ưu tú của dân tộc, vị lãnh tụ vĩ đạo của đất nước và là vị cha già hiền từ của mọi người dân Việt Nam. Với cái tên gọi "Bác" thân thương và gần gũi, Bác của chúng ta luôn là hiện thân của những điều cao đẹp nhất và mạnh mẽ nhất. Giờ đây tuy Bác đã đi xa chỉ còn lăng Bác là nơi thiêng liêng nhất lưu giữ bóng dáng Bác lúc sinh thời, là nơi chiêm ngưỡng và bày tỏ lòng thành kính của nhân dân cả nước. Nhà thơ Viễn Phương, một người con của miền đất Nam bộ khi được vinh dự ra thăm lăng Bác đã sáng tác bài "Viếng Lăng Bác". Một bài thơ đã thể hiện niềm cảm xúc dạt dào được dồn nén kết tinh không chỉ từ

lòng thương nhớ Bác của riêng tác giả mà còn là cả sự tôn kính của những đồng bào miền Nam.

Đã có nhiều nhà thơ, nhà văn viết về Bác một cách rất đỗi nồng nàn và sâu lắng như Tố Hữu, Xuân Diệu... nhưng "Viếng Lăng Bác" của Viễn Phương lại gọi cho chúng ta niềm cảm xúc sâu xa nhất. Ngay từ khi mở đầu bài thơ, tác giả đã bộc lộ niềm xúc động dạt dào:

Con ở miền Nam ra thăm lăng Bác

Tuy lời thơ mộc mạc, giản dị nhưng nó lại chứa đựng, lời tâm tình ngọt ngào, tha thiết bao trùm lên cảm xúc của nhà thơ. Từ xưng hô "Con....Bác" là cách gọi thân thương của đồng bào miền Nam đối với Bác, nó thể hiện sự ngậm ngùi và lòng thành kính của tác giả. Đặc biệt, nó đã thể hiện tình cảm của người con ở xa với nỗi nhớ thương ấp ủ bấy lâu nay đang bắt đầu trào dâng, thổn thức khi ra thăm lăng Bác. Từ cảm xúc chủ đạo của câu thơ đầu, ta lại nhận thấy yếu tố thực và ảo trong những câu sau:

*Đã thấy trong sương hàng tre bát ngát
Ôi! Hàng tre xanh xanh Việt Nam
Bão táp mưa sa đứng thẳng hàng*

Tác giả đã khéo léo chọn hình ảnh cây tre làm cái nhìn đầu tiên khi thăm lăng Bác. Hình ảnh này đã quá thân thuộc và gần gũi với quê hương, đất nước, đã in sâu vào tiềm thức của tác giả. Đây là hình ảnh ẩn dụ gây ấn tượng mạnh, nó còn là biểu tượng của những đức tính cao quý hiện diện trong một dân tộc kiên cường bất khuất. Giống như những câu thơ của Nguyễn Duy:

*Thân gầy guộc, lá mong manh
Mà sao nên lũy nên thành tre ơi!*

Thêm vào đó, hình ảnh cây tre đã làm cho tác giả cảm thấy thương xót lẫn tự hào. Thương xót vì tre phải chịu đựng bão táp, mưa sa; tự hào vì tre vẫn thẳng hàng, không nghiêng ngả. Đây là một sự liên tưởng độc đáo: Từ sương sa liên tưởng đến bão táp, mưa gió và tác giả đã chấp nối hình ảnh cây tre, Việt Nam và Hồ Chí Minh lại thành một. Ta thấy đặc sắc của khổ thơ này là mạch cảm xúc cứ trào dâng mãnh liệt theo từng cung bậc" , sắc thái khác nhau. Khi kể lể, lúc xao xuyến, trầm

tư gợi nên một cảm xúc sâu lắng. Ở đây, tác giả đã sử dụng nhịp hai hoặc bốn với giọng điệu tha thiết khiến người đọc bị lôi cuốn mãnh liệt hơn.

Khổ thơ hai bao trùm lên là không khí thực và ảo, với nhiều hình ảnh ẩn dụ và tượng trưng, liên tưởng sâu sắc, rộng rãi:

*Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng
Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ*

"Mặt trời trên lăng" là hình ảnh thực – là mặt trời của trái đất, là nguồn sáng rực rỡ và vĩnh hằng nhất thế gian. "Mặt trời trong lăng rất đỏ" làm ta nhớ đến trái tim nhiệt huyết, chân thành, yêu nước thương dân của Bác. Tác giả đã so sánh cái trường tồn, vĩnh hằng của mặt trời với cái vĩ đại, sự bất diệt của Bác, đó quả là một sự so sánh độc đáo, giàu sáng tạo, xuất thần, thoát sáo chưa hề có. Cùng với hình ảnh ẩn dụ "mặt trời trong lăng" là hình ảnh của "tràng hoa" khiến người đọc phải hình dung là chính mình đang hòa vào dòng người thương nhớ Bác để tô thắm thêm những mùa xuân tuyết vời Bác đã trọn hiến dâng cho đất nước:

*Ngày ngày dòng người đi trong thương nhớ
Kết tràng hoa dâng bảy mươi chín mùa xuân*

Dường như không phải mọi người đến viếng một thi hài mà là đến thăm một cuộc đời bảy mươi chín mùa xuân đã hoàn toàn hy sinh cho nước cho dân. Hình ảnh ẩn dụ "tràng hoa" là sự so sánh dòng người xếp hàng vào thăm lăng Bác, nhưng tràng hoa dài bất tận. Đây thật sự là một so sánh hết sức sinh động, tự nhiên và thuần nhuyễn. Điều này còn được thể hiện qua điệp từ "ngày ngày" được lặp lại hai lần diễn tả một thời gian hầu như là vĩnh cửu, dài vô tận, nó cũng là tượng trưng cho nỗi lòng khôn nguôi nhớ Bác của đồng bào miền Nam.

Khổ thứ ba là cảm xúc trào dâng mãnh liệt, diễn tả cảm xúc khi bước vào nơi ngự trị của sự im lặng, trang nghiêm, của sự yên nghỉ đời đời. Những câu thơ mới chân thực và mơ mộng biết bao!

*Bác nằm trong giấc ngủ bình yên
Giữa một vầng trăng sáng dịu hiền.*

Với các hình ảnh ẩn dụ độc đáo, tác giả đã bộc lộ cảm xúc dạt dào của mình và tình cảm thân thương, gần gũi đối với Bác. Cuộc đời của Bác như "mặt trời", giấc

ngủ của Bác như "vàng trắng"- "vàng trắng" mang ánh sáng dịu nhẹ soi đường chỉ lối cho đất nước tiến đến một tương lai tốt đẹp hơn. Dẫu rằng Bác đã trở nên bất tử, đã hòa nhập vào thiên nhiên cao rộng, vĩnh hằng nhưng vẫn không che giấu được sự thương xót, nuối tiếc từ một sự thật hết sức đau lòng là Bác đã ra đi vĩnh viễn:

*Vẫn biết trời xanh là mãi mãi
Mà sao nghe nhói ở trong tim*

Hình ảnh "trời xanh" cũng càng khẳng định rằng Bác thật sự đã ra đi mãi mãi. Lời thơ dẫn dắt người đọc vào thực tế ấy như mũi kim đâm "nhói" vào tim, gợi sự đau lòng, nuối tiếc và nỗi xót xa trào dâng mãnh liệt trong lòng tác giả, câu thơ như một tiếng khóc nghẹn ngào. Sự mâu thuẫn ấy đã góp phần tạo nên kịch tính cho cả bài thơ, làm cho bài thơ đầy cảm xúc và cũng tràn đầy nước mắt. Nhưng hình ảnh ẩn dụ sáng tạo, độc đáo như "vàng trắng", "trời xanh" cũng tạo nên cái hay và đặc sắc của bài thơ.

Khổ cuối cùng vẫn liên mạch cảm xúc dạt dào của những khổ trước cộng thêm sự luyến tiếc đang trào dâng trong tim tác giả. Tuy vẫn còn đứng bên Bác, nhà thơ đã bịn rịn nhớ đến phút sắp chia xa:

*Mai về miền Nam thương trào nước mắt
Muốn làm con chim hót quanh lăng Bác
Muốn làm đóa hoa tỏa hương đâu đây
Muốn làm cây tre trung hiếu chốn này.*

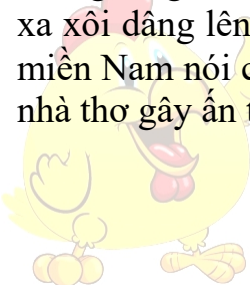
Không phải rung rung, rơm rớm mà là "trào", chứng tỏ một cảm xúc, tình yêu thương mãnh liệt đối với Bác mới thiết tha, sâu lắng làm sao. Ở đây, tác giả không sử dụng một biện pháp nghệ thuật tu từ gì cả, nó xuất phát từ tận đáy lòng của tác giả nhưng vẫn khiến chúng ta xúc động với những câu thơ vô cùng giản dị ấy. Nỗi đau như dồn nén giữa tâm hồn làm nảy sinh bao ước muốn: Muốn làm con chim hót quanh lăng để chúng vui tươi, nhí nhảnh; muốn làm đóa hoa tỏa làn hương như thực, như hư; muốn làm cây tre bầu bạn với Bác mỗi ngày, canh từng giấc ngủ cho Bác. Tất cả những ước muốn ấy chắc hẳn cùng chung một mục đích là muốn làm vui nổi vắng vẻ, yên ắng trong lặng. Điệp từ "muốn làm" lặp đi lặp lại ba lần càng những thể hiện được ước nguyện của tác giả, mong ước chung của đồng bào miền Nam mà còn tạo nên một nghệ thuật đặc sắc cho bài thơ. Ở đây, hình ảnh cây tre lại xuất hiện khép lại bài thơ một cách khéo léo nhưng vẫn rất tự nhiên, không gò bó.

"Viếng lăng Bác" của Viễn Phương là bài thơ giàu hình ảnh, giàu chất suy tưởng và lãng mạn trữ tình. Trong bốn khổ thơ, khổ nào cũng đầy ắp ẩn dụ, những ẩn dụ đẹp và trang nhã thể hiện lòng thành kính đối với Bác và nâng cao tâm hồn của nhà thơ. Hơn nữa, bằng sự luyện láy từ ngữ, âm điệu phong phú, lời thơ mộc mạc và giản dị đã làm cho bài thơ tràn đầy cảm xúc một cách sâu lắng. Chính vì vậy, bài thơ đã sớm được phổ nhạc và trở thành bài hát hết sức truyền cảm, giọng điệu êm ái, nhẹ nhàng, trở nên quen thuộc đối với tất cả chúng ta.

Những đặc sắc trong bài thơ Viếng Lăng Bác - Bài mẫu 3

Bác Hồ là nguồn cảm hứng vĩ đại cho các nhà thơ nhà văn. Cuộc đời của Người chính là bản thiên hùng ca vô cùng tha thiết về nhân cách cũng như tinh thần yêu nước bất diệt. Đã có biết bao nhiêu nhà thơ khắc họa thành công hình tượng của Bác trong đó không thể bỏ qua bài thơ Viếng lăng Bác của nhà thơ Viễn Phương.

Viếng lăng Bác không chỉ đơn giản là nén hương thơm mà đưa con từ miền Nam xa xôi dâng lên Bác Hồ kính yêu mà nó còn là khúc tình ca sâu đậm mà đồng bào miền Nam nói chung gửi đến Người – vị cha già vĩ đại của dân tộc. Mở đầu bài thơ nhà thơ gây ấn tượng mạnh bởi cách xưng hô vô cùng ngọt ngào gần gũi:

*Con ở miền Nam ra thăm lăng Bác
Đã thấy trong sương hàng tre bát ngát*

Tiếng xưng hô thân thương trìu mến gọi Bác xưng con đã xóa tan cái khoảng cách xa xôi giữa vị lãnh tụ vĩ đại của dân tộc với người dân lao động cần lao. Nó đã trở thành mối quan hệ vô cùng thân thiết và khăng khít như máu thịt giữa con người với con người. Bài thơ được sáng tác vào những năm đầu của độc lập, nên đây có thể được coi là một cuộc hành hương tìm về cội nguồn của người con miền Nam ra thăm người cha yêu dấu sau bao nhiêu năm đằng đẵng xa cách. Hàng tre chính là hình ảnh thân quen hiện lên trong trí óc nhà thơ:

*Ôi hàng tre xanh xanh Việt Nam
Bão táp mưa sa đứng thẳng hàng*

Hàng tre chính là biểu tượng của cây cỏ mang màu sắc của một vùng quê hương bản xứ. Nói đến loài tre là nhắc đến một trong những loài cây thân mộc thẳng, hiên ngang dù có phải hứng chịu bao nhiêu sự va đập của thiên nhiên. Vì thế nói đến hàng tre còn ẩn dụ một hình ảnh đó chính là đức tính quý báu của người dân Việt

Nam: cần cù, chịu khó và hiên ngang. Hàng tre đứng bên lăng Bác là vẻ đẹp đại diện cho khí phách cả một dân tộc. Giọng thơ ở đây nghe rất hào sảng và đầy kiêu hãnh tự hào.

*Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng
Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ*

Cái hay ở đây đó chính là việc nhà thơ đã sử dụng rất nhuần nhuyễn và hiệu quả các biện pháp ẩn dụ hoán dụ độc đáo. Nó tạo nên một hình ảnh có sức gợi cảm gợi tả mãnh liệt.

Mặt trời ở trong lăng ở đây chính là Bác Hồ - vị cha già kính yêu của người dân Việt Nam nhiều thế hệ. So sánh mặt trời thiên nhiên với Bác quả là không sai. Nếu như mặt trời thiên nhiên mang đến cho con người vạn vật sự sống đâm chồi kết trái thì Bác chính là hy vọng chính là người đưa đường dẫn lối cho các con vượt qua hết phong ba bão tố của con đường cách mạng. Để muôn dân tìm lại được tự do sau những ngày gông cùm xiềng xích.

Đến đây ta chợt nhớ đến hai câu thơ nhà thơ Tố Hữu viết về Bác như sau:

*Người rục rịch một mặt trời cách mạng
Còn đế quốc là loài dơi hốt hoảng.*

Người con tiếp tục tỏ lòng thành kính đối với Người:

*Ngày ngày dòng người đi trong thương nhớ
Kết tràng hoa dâng bảy mươi chín mùa xuân*

Hình ảnh dòng người đi trong thương nhớ được xem là một phát hiện vô cùng vĩ đại của nhà thơ. Đó không chỉ là không gian nơi Bác nằm mà nó còn là không gian của lòng xót thương, sự thành kính và biết ơn sâu sắc. Tràng hoa dâng bác ở đây chính là hình ảnh tượng thân tương ai là tấm lòng các con ở xa gửi ra viếng người.

Mạch cảm xúc như vỡ òa theo từng bước chân của con khi đến gần người cha mình hằng yêu quý. Để rồi nghẹn ngào trở thành một thứ cảm xúc trực trào tận sâu trong tâm khảm:

*Bác nằm trong giấc ngủ bình yên
Giữa một vầng trăng sáng dịu hiền*

Người nằm trong lãng với một giấc ngủ vô cùng bình yên. Đến lúc này đứa con vẫn không thể tin là Người đã rời xa chúng con. Với con Người chỉ đang ngủ một giấc ngủ dài mà thôi. Người còn sống mãi trong sự nghiệp cách mạng của quần chúng, sống mãi trong tâm trí của những con dân Việt Nam. Ánh trăng và Người ở đây có một sự giao hòa đồng điệu. Ánh trăng tượng trưng cho sự thanh cao, hiền hòa và bao dung cũng giống với Bác. Một nhân cách cao cả, thanh tao cả đời chỉ biết hy sinh thân mình cho độc lập dân tộc cho chủ nghĩa xã hội muôn năm.

Dẫu biết là thế nhưng tại sao con vẫn không thể kìm nén được cảm xúc của chính mình? Vẫn thấy nhói ở trong tim? Sự rung động đến nhói tim là một thứ tình cảm vô cùng thiết tha chân thành của tác giả dành cho Bác.

Cảm xúc ấy chợt như vỡ òa khi nghĩ đến giây phút phải chia xa Người:

*Mai về miền Nam thương trào nước mắt
Muốn làm con chim hót quanh lăng Bác
Muốn làm đoá hoa toả hương đâu đây
Muốn làm cây tre trung hiếu chốn này.*

Ở đây ta bỗng thấy có sự chuyển biến rất lớn trong nhịp thơ của tác giả. Nó mang nét gì đó vừa vội vàng lại vừa gấp gáp cuống quýt đúng với tâm trạng của những người con chuẩn bị đi xa quê hương. Lúc này mong ước của tác giả bỗng trở nên bình dị hơn bao giờ hết chỉ đơn giản muốn trở thành con chim để cất tiếng hót quanh năm, ngày ngày được ở bên Người dâng lên những thứ âm thanh trong trẻo nhất. Là mong muốn được làm đoá hoa để tỏa hương tô điểm cho giấc ngủ của Người. Thế nhưng vẫn chưa đủ nhà thơ còn mong muốn khát khao được làm cây tre để đời đời canh giấc ngủ cho Bác. Ở đây ta bắt gặp lại hình ảnh cây tre đã được nhắc đến ở đầu bài. Sự kết nối vòng tròn đã tạo nên một ấn tượng đặc biệt đối với người đọc người nghe. Điệp ngữ “muốn làm” được lặp đi lặp lại và nhấn mạnh trong từng câu chữ càng khiến con người thêm rung động. Đó là mong muốn khát khao tốt bậc, sự tự nguyện thiết tha từ trong tâm hồn nhà thơ.

Bài thơ khép lại thế nhưng những cảm xúc của nó vẫn còn in đậm trong tâm trí mỗi người. Chính Viễn Phương đã truyền cho chúng ta biết bao nhiêu tình cảm chân thành và thân thương nhất. Để cho con cháu mai sau biết được, để có được cuộc

sống hòa bình như hôm nay đó là nhờ công lao vô cùng to lớn của Bác của những thế hệ cha anh đã ngã xuống. Vì thế hãy sống sao để thật xứng đáng với niềm tin và sự kỳ vọng của Người.

Mời các bạn tham khảo thêm tài liệu tại: [Tài liệu học tập lớp 8](#).

vndoc